

F. t. l. vedr. retsplejeloven

slået fast, at artikel 6, stk. 3, litra c, ikke udelukker, at retten udpeger en forsvarer mod den tiltaltes ønske, når det er af retsplejemæssig betydning. Som eksempel herpå er nævnt det retsplejemæssige hensyn at undgå afbrydelser og udsættelser af sagen.

3.2.3. Rettens afgørelse efter retsplejelovens § 730, stk. 3, § 733, stk. 2, eller § 736, stk. 2, om afvisning eller tilbagekaldelse af en forsvarerbeskikkelse kan kæres til Den Særlige Klageret inden 1 uge efter, at afgørelsen er meddelt, jf. retsplejelovens § 737, stk. 1.

Som der nærmere er redegjort for i betænkningen side 43-45, er det ikke på baggrund af Den Særlige Klagerets praksis muligt at fastsætte fuldstændig eksakte tidsmæssige grænser for, hvornår en forsinkelse ud fra retsplejemæssige hensyn må anses for uforvarselig, idet der er tale om meget konkrete afgørelser.

Der må foretages en afvejning af på den ene side hensynet til sigtedes interesse i frit at kunne vælge sin forsvarer og på den anden side hensynet til den pågældendes – og eventuelle medtiltaltes – krav på en afgørelse inden for en rimelig tid, jf. herved også Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1. Praksis synes dog at vise, at afvisning af den ønskede forsvarer navnlig kan komme på tale ved forsinkelser i størrelsesordenen 3-5 måneder eller derover.

Ved afgørelsen af, om hensynet til den sigtedes interesse i frit at kunne vælge sin forsvarer, skal veje tungere end hensynet til sagens fremme, lægges der i praksis vægt på oplysningerne om straffesagens karakter, det tidsmæssige forløb af sagen, årsagen til en eventuel forsinkelse samt oplysninger om, hvornår sagen kan forventes afgjort, såfremt forsvarerbeskikkelsen ikke tilbagekaldes.

I overensstemmelse med ordlyden og forarbejderne til retsplejelovens § 733, stk. 2, tages der i praksis et særligt hensyn til, om der er medsigtede i sagen, herunder om de er varetægtsfængslede. Hensynet til forurettede synes derimod ikke at have været så fremtrædende i de afgørelser, der har været indbragt for Den Særlige Klageret.

I praksis lægges der også vægt på, om den sigtede tidligere har skiftet forsvarer, og på, hvornår en anmodning om ombesikkelse fremsættes. Hvis hovedforhandling i en sag er berammet, og en ombesikkelse vil medføre, at hovedforhandlingen må udsættes, udvises en større grad af tilbageholdenhed med hensyn til at imødekomme tiltaltes ønske om ombesikkelse.

Det beror således i praksis på en konkret afvejning af en række hensyn, hvornår en forsvarer ud fra rets-

plejemæssige hensyn til sagens behørlige fremme kan nægtes beskikket, eller en meddelt beskikkelse kan tilbagekaldes. Der kan ikke siges noget nærmere om, med hvilken vægt de enkelte hensyn indgår i vurderingen, men det er dog klart, at hensynet til den sigtedes ønske om at få beskikket en bestemt forsvarer i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelsen tillægges stor vægt, og at der efter praksis skal tungtvejende grunde til at nægte en beskikkelse eller tilbagekalde en allerede meddelt beskikkelse.

3.3. Domstolenes sagsbehandling

3.3.1. Retten bliver (hoved-)ansvarlig for sagens fremme, når anklagemyndigheden indbringer sagen for retten ved at fremsende et anklageskrift, eller når anklagemyndigheden anmoder om retsmøde til behandling af en sag som tilståelsessag.

Efter retsplejelovens § 844, stk. 1, underretter retten herefter anklagemyndigheden om tidspunktet for hovedforhandlingen. I praksis berammes straffesager typisk efter aftale mellem retten, anklagemyndigheden og en eventuel forsvarer.

Navnlig i sager, hvor hovedforhandlingen forventes at ville strække sig over et ganske betydeligt antal retsdage, samt i sager med flere tiltalte, sker det i praksis ofte, at der allerede inden anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift i sagen anmodes om en såkaldt forhåndsberømmelse, hvor dommer, forsvarer(e) og anklager reserverer nærmere aftalte tidspunkter til hovedforhandlingen.

Retsplejeloven indeholder ikke frister for rettens berømmelse af hovedforhandling eller for hovedforhandlingens påbegyndelse.

Efter retsplejelovens § 152 a kan en part dog forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist. Formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre parternes reaktionsmulighed, såfremt retten ikke berammer sagen inden for en rimelig frist.

Rettens afgørelser i medfør af retsplejelovens § 152 a kan kæres efter lovens almindelige regler, hvad enten retten har imødekommet eller afslået en anmodning om at fastsætte tidspunktet for hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens §§ 968 (byretskendelser) og 968 a (landsretskendelser).

Såfremt retten har imødekommet anmodningen om at fastsætte tidspunktet for hovedforhandlingen, kan denne afgørelse således også kæres. F.eks. kan en part få prøvet, om hovedforhandlingen bør fastsættes til et